

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettu laki. Jatkossa sosiaalihuollon henkilöstöstä säädetään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa, joka tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2016. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin sisältyy säännökset sosiaalihuollon keskeisten ammattiryhmien ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä, ammatinharjoittamisoikeuden rekisteröinnistä, ammattihenkilöiden ohjauksesta ja valvonnasta sekä valvontaviranomaisten tehtävistä ja työnjaosta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi eräisiin lakeihin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain voimaantulosta aiheutuvia lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2016 lukuun ottamatta toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:ää, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017.

SISÄLLYS

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden kelpoisuusvaatimuksista on aiemmin säädetty laeilla ja asetuksilla, viimeksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetulla lailla (272/2005) ja sen nojalla annetulla asetuksella (608/2005). Lakia on sovellettu yleislakina sosiaalihuollon henkilöstöltä vaadittaviin kelpoisuuksiin. Laissa on määritelty kelpoisuusvaatimukset tehtävänimikkeittäin keskeisiin sosiaalihuollon ammatteihin sekä vähimmäisvaatimus muihin sosiaalihuollon ammatillisiin tehtäviin. Sosiaalihuollon palvelulainsäädännössä sekä muutamissa muissa säädöksissä on rajattu tiettyjä tehtäviä vain tietyn kelpoisuuden omaavan henkilön suoritettavaksi.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu laki (817/2015) tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2016. Laki korvaa aiemman sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain.

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain korvaavassa sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa säädetään sosiaalihuollon keskeisten ammattiryhmien, sosiaalityöntekijän, sosionomin ja geronomin, ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä, ammatinharjoittamisoikeuden rekisteröinnistä, ammattihenkilön nimikesuojasta, ammattihenkilöiden ohjauksesta ja valvonnasta sekä valvontaviranomaisten tehtävistä ja työnjaosta.

Sosiaalityöntekijän, sosiaaliohjaajan ja lähihoitajan tehtävissä toimii sosiaalihuollon ammattihenkilölain voimaan tullessa henkilöitä, joilla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty kelpoisuus. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain nojalla laillistettavien ammattihenkilöiden (sosiaalityöntekijä, sosionomi, geronomi) tehtävissä toimi vuonna 2014 yhteensä 10 000 henkilöä kunnallisessa sosiaalihuollossa. Vuonna 2014 kuntien sosiaali- ja terveydenhuollossa toimi lähihoitajan tehtävissä 38 000 henkilöä, joista osa on nimikesuojattuna terveydenhuollon ammattihenkilörekisterissä vaikka he toimivat sosiaalihuollon tehtävissä. Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden ammateissa voivat toimia muutkin henkilöt, joilla on hoitamaansa tehtävään riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito. Heillä ei kuitenkaan ole oikeutta käyttää nimikesuojattua ammattinimikettä. Sosiaalihuollossa lähihoitajan tehtäviä voivat hoitaa aikaisemman kouluasteisen ammatillisen tutkinnon suorittaneet kodinhoitaja ja kehitysvammaistenhoitaja. Kunnallisen sosiaalihuollon palveluksessa oli 845 kodinhoitajaa ja 128 kehitysvammaistenhoitajaa vuonna 2014.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 32 §:n 2 momentin perusteella edellä mainituilla ammattiryhmillä on oikeus toimia sosiaalihuollon ammattihenkilön tehtävässä, joka edellyttää ammattihenkilölain mukaista laillistamista tai nimikesuojausta. Oikeus toimia sosiaalihuollon ammattihenkilönä on voimassa siihen saakka, kunnes hänen hakemuksensa on ratkaistu, kuitenkin enintään 31.12.2017 saakka. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain ja sen nojalla annetun asetuksen mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö täyttää ammatinharjoittamisoikeudenmyöntämiselle tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden rekisteröinnille asetetut vaatimukset.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksellä ehdotetaan kumottavaksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettu laki samanaikaisesti, kun sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu laki tulee voimaan. Kumoamislailalla ei ole itsenäisiä tavoitteita, vaan lain antaminen perustuu sen korvaavan lain voimaantuloon.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä annetussa laissa ammatinharjoittamisoikeuden sääntely on rajattu sellaisiin ammattiryhmiin, joiden tehtäviin liittyy julkisen vallan käyttöä, asiakkaan oikeuksien tai itsemääräämisoikeuden rajoittamista sekä muuta perusoikeuksiin puuttumista. Nimikesuojaa koskeva sääntely rajautuisi lain nojalla annettavassa asetuksessa lähihoitajiin ja sitä edeltäneisiin kouluasteisiin tutkintoihin. Siten sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain voimaantulon myötä poistuisi muun sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuksia koskeva sääntely. Nykyään kelpoisuuksista on säännelty myös sosiaaliasiamiehen, lastenvalvojan, lastentarhanopettajan, sosiaalihuollon erityistyöntekijän, sosiaalihuollon johtotehtävien ja muiden sosiaalihuollon ammatillisten tehtävien osalta. Sosiaaliasiamiehen kelpoisuutta koskeva säännös ehdotetaan lisättävän sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin (812/2000) ja lastenvalvojan kelpoisuutta koskeva säännös sosiaalihuoltolakiin. Lisäksi lastentarhanopettajaa (7 §) sekä päivähoitossa toimivia lähihoitajia (8 §) koskeva kelpoisuusvaatimus tulee edelleen sovellettavaksi varhaiskasvatuslain (36/1973) 4 a §:n nojalla.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi samalla muutoksia myös sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin (817/2015), sosiaalihuoltolakiin (1301/2014), ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettuun lakiin (980/2012), yksityisistä sosiaalipalveluista annettuun lakiin (922/2011), lastensuojelulakiin (417/2007), toimeentulotuesta annettuun lakiin (1412/1997), toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin (815/2015), sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annettuun lakiin (254/2015), lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettuun lakiin (361/1983), adoptiolakiin (22/2012), oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin (1287/2013) ja ulkomaalaislakiin (301/2004).

Ehdotetut muuhun lainsäädäntöön kohdistuvat muutokset olisivat joko teknisiä muutoksia viitauksissa mainittuihin lain nimiin ja pykäliin tai sisällöllisiä muutoksia, joilla väljennettäisiin tehtävissä edellytetyt kelpoisuusvaatimukset. Jäljempi, kuten myös edellä mainittujen kelpoisuutta koskevien säännösten kumoaminen, mahdollistaisi tarkoituksenmukaisten tehtäväverkkojen ja työnjaon kehittämisen.

3 Esityksen vaikutukset

Ammattihenkilölain myötä työnantajilla on mahdollisuus virkoja ja toimia perustaessaan määrittellä kyseiseen tehtävään tarvittavan sosiaalihuollon laillistettujen ammattihenkilön osaamisvaatimus ja tehtävänimike. Sosiaalihuollon ammattihenkilölain ulkopuolelle jäävien ammattiryhmien/tehtävänimikkeiden osalta työnantajien liikkumavara laajenee. Sosiaalihuollon tehtäväverkkoja ja työnjakoa on mahdollista uudistaa siltä osin kun henkilöstön kelpoisuusvaatimuksia ei ole sidottu suoraan tehtävänimikkeisiin. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain laajempaan tavoitteeseen on mahdollisuus säästöjen aikaansaamiseen henkilöstömenoina, kun eri ammattiryhmien osaamista hyödynnetään täysimääräisesti ja asiakkaiden palvelutarpeisiin vastataan tarkoituksenmukaisella työnjaolla.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksen antaminen perustuu 26 päivänä kesäkuuta 2015 annettuun, 1 päivänä maaliskuuta 2016 voimaan tulevaan sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoaminen on välttämätöntä uuden korvaavan ammattihenkilöitä sääntelevän yleislain voimaantullessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta

1 §. Pykälässä säädettäisiin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta.

2 §. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2016, samanaikaisesti kun sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu laki tulee voimaan.

Pykälän 2 momentin siirtymäsäännös olisi luonteeltaan informatiivinen viittaussäännös. Päivähoidon hallinnonalansiirtoa toteutettaessa silloiseen päivähoitolakiin (36/1973) lisättiin 4 a § (909/2012), jonka mukaan lasten päivähoidon henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin sovelletaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua lakia sekä sen nojalla annettuja säännöksiä, sellaisina kuin ne ovat voimassa tammikuun 1 päivänä 2013. Säännöksellä turvattiin osaltaan sitä, ettei päivähoidon asiakkaiden tai henkilöstön asema muuttuisi hallinnonalansiirron myötä. Tarkoituksena oli, että sosiaalihuollon lainsäädäntöä noudatettaisiin säädetyin osin päivähoidon toteuttamisessa siihen asti, kunnes uusi varhaiskasvatustalaki valmisteltaisiin ja tulisi voimaan. Lisäksi tarkoitus oli varmistaa, että sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla toteutettavat lainsäädäntömuutokset eivät tulisi vaikuttamaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle siirrettyyn päivähoitoon. Koska päivähoito ei hallinnonalansiirron myötä ole enää sosiaalihuoltolaissa määriteltyä sosiaalihoitoa, ja sosiaalihuollon ammattihenkilölakia on tarkoitus soveltaa ammattihenkilöiden toimiessa sosiaalihuollon tehtävissä (HE 354/2014 vp, s, 25), päivähoidon ammattihenkilöihin sovellettaisiin jatkossakin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua lakia ja heidän osaltaan valvonta toteutuisi osana organisaatiovalvontaa.

1.2 Laki kumotusta sosiaalihuoltolaista voimaan jätetyn 2 luvun 10 §:n kumoamisesta

Uuden sosiaalihuoltolain (1301/2014) voimaantullessa on kumotun sosiaalihuoltolain 2 luku jätetty edelleen voimaan. 2 luvun 10 §:ssä säädetään sosiaalihuollon henkilöstöstä ja sen mukaan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnassa tulee olla sosiaalihuollon ammatillista henkilöstöä. Jokaisen kunnan käytävissä tulee olla sellaisen asiakastyöhön osallistuvan viranhaltijan palveluja, jolla on sosiaalityöntekijän ammatillinen kelpoisuus. Säännös ehdotetaan siirrettäväksi sosiaalihuoltolakiin uudeksi 49 b §:ksi niin, että siihen tehdään ainoastaan tekniluonteiset muutokset. Samalla sosiaalihuoltolain (710/1982) 2 luvun 10 § esitetään kumottavaksi.

1.3 Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä

11 §. *Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi neljäs momentti, jonka mukaan EU- tai ETA- alueen ulkopuolisen valtion kansalaisen muussa EU- tai ETA -valtiossa suorittaman koulutuksen perusteella myönnettävän ammatinharjoittamisoikeutta tai ammattinimikkeen

käyttöoikeutta koskevaan hakemukseen sovelletaan mitä 11 §:ssä on säädetty. Muutoksella tarkennetaan 10 ja 11 §:n sääntelyä ulkomailla koulutuksensa suorittaneiden osalta.

12 §. *Oikeus toimia tilapäisesti sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön ammatissa.* Ammattihenkilölain 12 §:n 1 momentin mukaan sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Säännöstä ehdotetaan laajennettavaksi siten, että sosiaalityöntekijän sijaisena voisi toimia alan opiskelijan ohella sosiaalialalle soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö (maisteritutkinto tai ylempi sosionomi AMK -tutkinto). Kunnilla on ollut vaikeuksia saada päteviä sosiaalityöntekijöitä ja tehtäviin on jouduttu palkkaamaan epäpäteviä henkilöitä. Tarkoituksena on, että sosiaalityöntekijäpuolaa vähennetään ensisijaisesti uudistamalla sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien välistä työnjakoa. Sosiaalityöntekijöiden tehtävissä tilapäisesti toimimisen mahdollistaminen alalla opiskelevien ohella sosiaalialalle soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneille selkeyttää ammattialakohtaista työnjakoa. Työnantajan työjohto- ja valvontavaltaan kuuluu harkita, että henkilöllä yksittäistapauksessa on riittävät edellytykset tilapäiseen toimimiseen. Riittävien edellytysten harkinta korostuu ottaen huomioon, että pykälän 3 momentin mukaan tilapäisesti laillistetun ammattihenkilön ammatissa toimivaan sovelletaan soveltuvin osin mitä laissa säädetään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä. Pykälän 1 momentin mukaan opiskelijan osalta säädetään, että hän toimii ammattiin valmistuneen sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena.

1.4 Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista

24 a §. *Sosiaaliamiehen kelpoisuus.* Sosiaaliamiehen kelpoisuusvaatimuksen säilyttäminen perustuu sosiaaliamiehen työn erityiseen luonteeseen asiakkaan oikeuksien edistäjänä ja tukijana. Sosiaaliamiehen tehtävien asianmukainen hoitaminen edellyttää hyvää sosiaalihuollon ja sen lainsäädännön sekä hallinnon tuntemusta. Asiakkaan oikeusturvan toteutumisen kannalta sosiaaliamiehen ammattitaidolla on oleellinen merkitys.

Pykälä vastaisi sisällöllisesti sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 4 §:ää. Sääntelyn sisällyttäminen sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin on perusteltua, koska myös amiehen tehtävistä säädetään kyseisessä laissa (24 §).

Sosiaaliamiehen toimenkuvaan kuuluu asiakkaiden neuvonta sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain soveltamiseen liittyvissä asioissa, asiakkaiden avustaminen sanotussa laissa tarkoitetun muistutuksen tekemisessä, asiakkaan oikeuksista tiedottaminen sekä toimiminen muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi sosiaaliamiehen tulee seurata sosiaalihuollon asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kunnassa ja antaa siitä selvitys vuosittain kunnanhallitukselle. Tehtäviensä vuoksi sosiaaliamieheltä on edellytetty sosiaalihuollon tuntemusta. Jos tehtävään on valittu muun koulutuksen kuin sosiaalityöntekijän tehtäviin kelpoisuuden antaneen tutkinnon suorittanut henkilö, edellytyksenä on ollut soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon lisäksi muulla tavoin osoitettu alan tuntemus. Sosiaalialan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon on katsottu sisältävän riittävän alan tuntemuksen.

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua lakia koskevassa hallituksen esityksessä on todettu, että tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto voi olla esimerkiksi ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto. Myös muuta ylempää korkeakoulututkintoa, joka antaa valmiudet hallinnollista ja juridista osaamista edellyttäviin tehtä-

viin, on pidetty sosiaaliamiehen tehtäviin soveltavana. (HE 226/2014 vp; Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset valtio-, kunta- ja yksityissektorilla. STM julkaisu 2007:18)

1.5 Ulkomaalaislaki

122 §. Lapsen säilöön ottaminen. Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain voimaantulon vuoksi. Pykälän viittaus kumottavaan lakiin poistettaisiin ja korvattaisiin ammattinimikkeellä.

1.6 Sosiaalihuoltolaki

3 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 1 kohdan sosiaalipalvelujen määritelmää ehdotetaan muutettavan siten, että sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö -termi korvattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöt ja muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö - ilmaisulla. Muutettu ilmaisu kattaisi niin sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa säänneltyihin ammattiryhmiin kuuluvat henkilöt kuin myös muun sosiaalihuollon asiakastyössä mukana olevan henkilöstön.

27 §. Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavan viittaus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 11 §:ään. Kyseisen säännöksen mukaan kelpoisuusvaatimuksena sosiaalihuollon muihin ammatillisiin tehtäviin on tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu soveltuva koulutus. Säännöksen soveltamisalaan on kuulunut sellaiset sosiaalihuollon ammatillisen tehtävät, joiden kelpoisuusvaatimuksista ei ole erityissäännöksiä sosiaalihuollon kelpoisuuslaissa tai muussa lainsäädännössä. Säännöksessä tarkoitettua muun soveltuvan koulutuksen arviointi on jäänyt työnantajan tehtäväksi.

Muutos toteuttaisi kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämistä koskevia tavoitteita, kelpoisuusehtoja ja henkilöstörakennetta koskevien velvoitteiden joustavoittamista. Tavoitteena on poistaa kelpoisuusvaatimuksia koskevasta sääntelystä tutkinnon tasoa tai tiettyä tutkintoa koskevat vaatimukset, joita ei ole erittäin painavista syistä tarpeellista säilyttää.

Valvojan kelpoisuusvaatimusten kumoamisen myötä työnantajan vastuu rekrytoinnissa korostuisi. Työnantajan tulisi varmistaa, että henkilöllä on riittävä ja tehtävään soveltuva koulutus.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan lastenvalvojan tehtävässä voi toimia sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Sisällöllisesti säännös vastaa kumottavan kelpoisuuslain säännöstä. Momenttiin ehdotetaan informatiivista viittausta lapsen elatuksesta annettuun lakiin sekä lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettuun lakiin, joissa säädetään lisäksi lastenvalvojan tehtävistä.

35 §. Yhteydenotto sosiaalihuollon tuen tarpeen arvioimiseksi. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos siten, että siihen lisätään viittaus sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettuun ammattihenkilöön.

36 §. Palvelutarpeen arviointi. Vastuu palvelutarpeen arvioinnista on voimassa olevassa pykälässä osoitettu henkilölle, jolla on asiakkaan palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituk-

senmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettu kelpoisuus. Käytännössä vastuu palvelutarpeen arvioinnista on keskittynyt sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetuille ammattiryhmille.

Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että palvelutarpeen arvioinnista vastaisi jatkossa palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilö. Säännös supistaisi palvelutarpeen arvioinnista vastaavien ammattiryhmien joukkoa voimassa olevasta sääntelystä, mutta ei muuttaisi tosiasiallista käytäntöä. Myös sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtäväarakennesuosituksessa (STM julkaisuja 2007:14) on keskitetty vastuu palvelutarpeen arvioinnista sosiaalihuollon ammattihenkilöille.

42 §. *Omatyöntekijä.* Pykälän toisen momentin ensimmäinen säännös ehdotetaan poistettavan. Siten omatyöntekijän kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin ainoastaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön ja asiakkaan omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän henkilön osalta. Voimassa olevassa momentissa, poistettavaksi ehdotettavassa sääntelyssä, muiden asiakkaiden omatyöntekijältä on edellytetty asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaista sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettua kelpoisuutta. Edellytys on varsin väljästi muotoiltu ja sen poistaminen olisi kelpoisuusehtoja ja henkilöstörakennetta koskevien velvoitteiden joustavoittamisen mukaista. Momenttiin ehdotetaan tehtävän myös lain määritelmiin perustuvia teknisiä muutoksia.

46 §. Hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin ammattinimikkeestä kelpoisuuden määrittelyn sijaan.

49 b §. *Henkilöstö.* Kohdassa 1.2 ehdotetaan kumotun sosiaalihuoltolain voimaan jätetyn 2 luvun 10 §:n sosiaalihuollon henkilöstöä koskeva säännös kumottavaksi. Säännös ehdotetaan sisällytettäväksi sosiaalihuoltolakiin uudeksi 49 b §:ksi. Säännös olisi sisällöltään sama, siihen tehtäisiin ainoastaan teknisluonteiset muutokset.

1.7 Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

17 §. *Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset.* Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin ammattinimikkeestä kelpoisuuden määrittelyn sijaan.

1.8 Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

15 §. *Palvelutarpeiden selvittäminen.* Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa viitattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa määriteltyihin sosiaalihuollon ammattihenkilöihin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kelpoisuuksiin viittaamisen sijaan. Viittaus sosiaalihuollon ammattihenkilöihin rajaisi viittauksen nykyistä suppeampaan ammattiryhmien joukkoon, sosiaalityöntekijöihin, sosionomeihin, geronomeihin ja lähihoitajiin. Muutos ei silti tarkoittaisi rajausta käytännön nykytilaan, koska pääsääntöisesti sosiaalipalvelujen tarpeenarvointi on ollut sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien vastuulla.

17 §. Vastuutyöntekijä. Pykälään ehdotetaan tehtävän teknisluonteinen muutos siten, että jatkossa viitattaisiin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetuissa laeissa määriteltyihin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöihin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettujen kelpoisuuksien sijaan.

1.9 Adoptiolaki

22 §. Adoptioneuvoannon antajat. Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin ammattinimikkeestä kelpoisuuden määrittelyn sijaan.

1.10 Laki yksityisistä sosiaalipalveluista

4 §. Toimintaedellytykset. Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus kumottavaan lakiin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista.

Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisiä muutoksia viittauksissa mainittuihin lakien nimiin ja pykäliin. Momentissa viitattu sosiaalihuoltolaki on kumottu ja vastaavat säännökset sisällytetty perhehoitolakiin (263/2015). Lasten päivähoidosta annetun lain nimi on muutettu varhaiskasvatuslaiksi.

1.11 Lastensuojelulaki

13 §. Lastensuojelutoimenpiteistä päättävä viranhaltija. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin ammattinimikkeestä kelpoisuuden määrittelyn sijaan.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaukset kumottavaan lakiin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Näiden tehtävien osalta henkilöstön kelpoisuuksia koskevat vaatimukset kevenisivät vastaavasti, mitä kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisella on tarkoitettu.

13 b §. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin vain ammattinimikkeestä kelpoisuuden määrittelyn sijaan.

60 §. Henkilöstö. Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos siten, että jatkossa säädettäisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöistä sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön sijaan. Käytännössä säännös koskisi jatkossa sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain soveltamisalan perusteella rajatumpaa joukkoa, mitä sosiaalihuollon ammatillisella henkilöstöllä on tarkoitettu. Sosiaalihuollon ammatillista henkilöstöä ei ole määritelty missään, mutta sen on ymmärretty kattavan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain piirissä olevat henkilöt. Koska kelpoisuusvaatimuksista annettu laki ollaan kumoamassa, sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön käsitteen sisällölle ei ole enää selkeää perustaa. Pykälän osalta sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ulkopuolelle jäävä ammatillaisten joukko tulisi sääntelyn piiriin pykälässä tarkoitettuna muuna henkilöstönä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättävän edellytys laitoksen hoito- ja kasvatustehtävien johtamisessa turvattavasta riittävästä sosiaalihuollon asiantuntemuksesta. Muutos korvaisi ai-

emman viittauksen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettuun lakiin.

1.12 Laki toimeentulotuesta

14 a §. *Toimeentulotukiasian käsittely.* Pykälän 4 momenttia muutettaisiin väliaikaisesti. Muutos olisi voimassa siihen asti, kunnes lakiin aiemmin tehdyt muutokset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Momentissa on säädetty asiakkaan mahdollisuudesta keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai -ohjaajan kanssa. Pykälään ehdotetaan tehtävän teknisluonteinen muutos. Koska sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisen myötä myös sosiaaliohjaajaa koskeva sääntely poistuu, momenttiin sisältyvä sosiaaliohjaaja korvattaisiin sosionomilla. Muutos ei muuttaisi nykytilaa, koska kyseisen sosiaalihuollon ammattihenkilön rekisteröinnin edellytyksenä olisi vastaava koulutus, mitä sosiaaliohjaajan kelpoisuusvaatimuksista on säädetty.

1.13 Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta

14 e §. *Toimeentulotukiasiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun.* Momentissa on säädetty asiakkaan mahdollisuudesta keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai -ohjaajan kanssa. Pykälään ehdotetaan tehtävän teknisluonteinen muutos. Koska sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisen myötä myös sosiaaliohjaajaa koskeva sääntely poistuu, momenttiin sisältyvä sosiaaliohjaaja korvattaisiin sosionomilla. Muutos ei muuttaisi nykytilaa, koska kyseisen sosiaalihuollon ammattihenkilön rekisteröinnin edellytyksenä olisi vastaava koulutus, mitä sosiaaliohjaajan kelpoisuusvaatimuksista on säädetty.

1.14 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki

7 §. *Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut.* Voimassa olevassa pykälässä on säädetty kuraattorin kelpoisuusvaatimukseksi vähintään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 6 §:ssä tarkoitettu sosiaaliohjaajan kelpoisuus. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain myötä sosiaaliohjaajaa koskeva sääntely poistuu. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että viitattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 7 ja 8 §:iin. Siten kuraattorina voisi toimia sosionomi tai sosiaalityöntekijä. Kuraattorin tehtävään soveltuu myös alalle soveltuva yhteiskunta- tai käyttäytymistieteiden korkeakoulututkinto, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu sosiaalityön aineopinnot. Sosionomin laillistamisen edellytyksenä on vastaava koulutus, mitä sosiaaliohjaajan kelpoisuusvaatimuksista on säädetty. Säännös laajenee sisällöllisesti myös sosiaalityöntekijöihin, mutta jo voimassaoleva sääntely on mahdollistanut heidän toimimisensa kuraattoreina, koska kelpoisuusvaatimuksena on ollut vähintään sosiaaliohjaajan kelpoisuus.

1.15 Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista

4 §. Asiakastietojen kirjaaminen. Pykälään ehdotetaan tehtävän tekninen muutos. Voimassa olevassa säännöksessä säädetään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön ja avustavan henkilöstön osallistumisesta asiakastyöhön. Sosiaalihuollon ammatillista henkilöstöä ei ole määritelty missään, mutta sen on ymmärretty kattavan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain piirissä olevat henkilöt. Koska kelpoisuusvaatimuksista annettu laki ollaan kumoamassa, sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön käsitteen sisällölle ei ole enää selkeää perustaa. Pykälän osalta sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ulkopuolelle jäävä ammattilaisten joukko tulisi sääntelyn piiriin pykälään ammattihenkilöiden lisäksi sisällytettävänä muuna asiakastyöhön osallistuvana henkilöstönä. Muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö kattaisi myös säännökseen aiemmin sisältyneen avustavan henkilöstön, jolla on tarkoitettu esimerkiksi kansliahenkilökuntaa.

2 Voimaantulo

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä maaliskuuta samanaikaisesti, kun sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu laki tulee voimaan lukuun ottamatta toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:ää, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettu laki (272/2005).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Kumotun lain soveltamisesta lasten päivähoiton henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin säädetään varhaiskasvatuslain (36/1973) 4 a §:ssä.

---

2. Laki kumotusta sosiaalihuoltolaista voimaan jätetyn 2 luvun 10 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan sosiaalihuoltolailla (1301/2014) kumotun sosiaalihuoltolain (710/1982) voimaan jätetyn 2 luvun 10 §, sellaisena kuin se on 1 momentti laissa 736/1992 ja 2 momentti laissa 813/2000.

2 §

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20.

3.

Laki

sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään

11 §

Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee myös EU- tai ETA-alueen ulkopuolisen valtion kansalaisen muussa EU- tai ETA -maassa kuin Suomessa suorittaman koulutuksen perusteella myönnettävää oikeutta harjoittaa Suomessa 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia tai oikeutta käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

12 §

Oikeus toimia tilapäisesti sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön ammatissa

Sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun tai sosiaaalialalle soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö. Opiskelija toimii ammattiin valmistuneen sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta   20

4.

Laki

sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin (812/2000) uusi
24 a § seuraavasti:

24 a §

Sosiaaliasiamiehen kelpoisuus

Kelpoinen sosiaaliasiamiehen tehtävään on sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja alan tuntemus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

5.

Laki

ulkomaalaislain 122 §:n muuttamisesta (tarvitsee esittelyluvan SM:ltä)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 122 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 813/2015, seuraavasti:

122 §

Lapsen säilöön ottaminen

Edellytyksenä lapsen säilöön ottamiselle on, että:

3) sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämälle *virkasuhteessa olevalle sosiaalityöntekijälle* on varattu tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

6.

Laki

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 3 §:n 1 momentin 1 kohta, 27 §:n 3 momentti, 36 §:n 5 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 46 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sosiaalipalveluilla* kunnallisia sosiaalipalveluja ja niihin sisältyviä tukipalveluja sekä muita toimia, joilla sosiaalihuollon ammattihenkilöt ja muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö edistävät ja ylläpitävät yksilön, perheen ja yhteisön toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta;

---

27 §

Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta

Valvoja voi päättää, että tapaamista ei aloiteta tai vaihtoa ei suoriteta, tai keskeyttää tapaamisen, jos se on välttämätöntä lapsen edun vuoksi. Valvojan on annettava toimivaltaiselle lastenvalvojalle kirjallinen selvitys keskeyttämistään tai muusta syystä toteutumatta jääneistä sovitusta tapaamisista.

Valvojalla on oltava tehtävään soveltuva sosiaalialan ammatillinen koulutus. Lastenvalvojan tehtävässä voi toimia sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Tämän lain lisäksi lastenvalvojan tehtävistä säädetään lapsen elatuksesta annetussa laissa, isyyslaissa (700/1975) sekä lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa (361/1983).

35 §

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö, terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikirjuri taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottovi-

ranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.

---

36 §

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeen arvioinnista vastaa palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilölain 3 §:ssä tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö, ellei muualla laissa toisin säädetä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä.

42 §

Omatyöntekijä

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän työntekijän on oltava sosiaalityöntekijä.

---

46 §

Hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset

Omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevän virkasuhteessa olevan sosiaalityöntekijän on tehtävä päätös niistä sosiaalipalveluista, joilla yhdessä turvataan 12 ja 13 §:n mukaisesti erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan välttämätön huolenpito ja toimeentulo sekä terveys ja kehitys, jos menettely on asiakkaan edun mukainen.

---

49 b §

Henkilöstö

Sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnan käytettävissä tulee olla riittävästi sosiaalihuollon ammattihenkilöitä.

Jokaisen kunnan käytettävissä tulee olla asiakastyöhön osallistuvan virkasuhteisen sosiaalityöntekijän palveluja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ .

7.

Laki

lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta (tarvitsee esittelyluvan OM:lta)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 17 c §, sellaisena kuin se on laissa 315/2014, seuraavasti:

17 c §

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatrin ammattia taikka sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä sosiaalityöntekijän ammattia tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

8.

Laki

ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluis- ta annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terve-
yspalveluista annetun lain (980/2012) 15 §:n 1 momentti ja 17 §:n 3 momentti seuraavasti:

15 §

Palveluntarpeiden selvittäminen

Kunta vastaa siitä, että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa

---

17 §

Vastuutyöntekijä

Vastuutyöntekijän on oltava iäkkään henkilön palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituk-
senmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tai terveydenhuollon
ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____ .

9.

Laki

adoptiolain 22 §:n muuttamisesta (tarvitsee esittelyluvan OM:ltä)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan adoptiolain (22/2012) 22 §:n 2 momentti seuraavasti:

22 §

Adoptioeuvonnan antajat

Adoptioeuvonnan antamisesta huolehtivan viranhaltijan on oltava sosiaalityöntekijä. Hänen on lisäksi oltava perehtynyt adoptioasioihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

10.

Laki

yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 4 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

4 §

Toimintaedellytykset

Henkilöstön lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden lukumäärään nähden.

Henkilöstön mitoituksesta ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään perhekodin osalta perhehoitolain (263/2015) 6,8 ja 9 §:ssä ja päivähoidon osalta varhaiskasvatuslain (36/1973) 5 §:ssä. Lastensuojelun laitoshuollon henkilöstön vähimmäismäärästä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 59 §:ssä ja kelpoisuusvaatimuksista mainitun lain 60 §:ssä.]

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____ .

11.

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 13 § 1—2 momentti, 13 b § ja 60 §, sellaisena kuin niistä ovat 13 §:n 1—3 momentti ja 13 b § laissa 88/2010, seuraavasti:

13 §

Lastensuojelutoimenpiteistä päättävä viranhaltija

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä käyttää päätöksentekovaltaa asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellistä sijoitusta ja 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen lopettamista.

Kunnan johtosäännön mukaan määräytyvä sosiaalihuollon johtava viranhaltija tai johtavan viranhaltijan määräämä muu virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä tekee päätöksen asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 3 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen jatkamista, 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa, 43 §:n 3 momentissa tarkoitettua huostaanoton tai kiireellisen sijoituksen aikana tehtävää sijaishuoltopaikan muuttamista ja 47 §:ssä tarkoitettua huostassapidon lopettamista. Johtava viranhaltija tai hänen määräämänsä viranhaltija tekee myös 28 §:ssä tarkoitettun lapsen tutkimusta ja 43 §:n 2 momentissa tarkoitettun huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa koskevan hakemuksen.

---

13 b §

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä

Lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä).

60 §

Henkilöstö

Lastensuojelulaitoksessa on oltava lasten ja nuorten tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen nähden riittävä määrä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tarkoitettuja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä sekä muuta henkilöstöä.

Laitoksen hoito- ja kasvatustehtävien johtamisessa/johtotehtävissä on varmistettava riittävä sosiaalihuollon asiantuntemus.

Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön henkilöstörakenteessa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

12.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 14 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 14 a §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1202/2007, väliaikaisesti seuraavasti:

14 a §

Toimeentulotukiasian käsittely

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai sosionomin kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen kun asiakas on tätä pyytänyt.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.
Lain 14 a §:n 4 momentti on voimassa vuoden 2016 loppuun.

13.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (815/2015) 14 e §
seuraavasti:

14 e §

Toimeentulotukiasiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai sosionomin taikka perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt kunnalta tai perustoimeentulotukeen liittyvän asian osalta Kansaneläkelaitokselta. Kun kunta tai Kansaneläkelaitos käsittelee toimeentulotukea koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa toimeentulotukiasiakkaalle edellä mainitusta oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa asiakasta tämän oikeuden käyttämisessä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

14.

Laki

oppilas- ja opiskelijahuoltolain 7 §:n muuttamisesta (tarvitsee esittelyluvan OKM:ltä)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 7 §:n 2 momentti
seuraavasti:

7 §

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

Kuraattorina toimivan henkilön on oltava vähintään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 7 tai 8 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö. Jokaisen oppilaitoksen käytävissä on oltava sellaisen opiskeluhuollon vastaavan kuraattorin palveluja, joka on sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö sekä psykologin palveluja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

15.

Laki

sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 4 §
seuraavasti:

4 §

Asiakastietojen kirjaaminen

Sosiaalihuollon ammattihenkilöt sekä muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö, ovat velvollisia kirjaamaan sosiaalihuollon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan kannalta tarpeelliset ja riittävät tiedot määrämuotoisina asiakirjoina ja tallettamaan ne 5 §:n mukaisesti.

Liite
Rinnakkaistekstit

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3.

Laki

sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 12 §:n 1 momentti *lisätään* 11 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut

11 §

Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee myös EU- tai ETA-alueen ulkopuolisen valtion kansalaisen muussa EU- tai ETA- valtiossa kuin Suomessa suorittaman koulutuksen perusteella myönnettävää oikeutta harjoittaa Suomessa 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua ammattia tai oikeutta käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

12 §

Oikeus toimia tilapäisesti sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön ammatissa

Sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Opiskelija toimii ammattiin valmistuneen sosiaa-

12 §

Oikeus toimia tilapäisesti sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön ammatissa

Sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun tai sosiaalialalle soveltuvan ylemmän korkeakou-

lityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena.

lututkinnon suorittanut henkilö. Opiskelija toimii ammattiin valmistuneen sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena.

4.

Laki

sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin (812/2000) uusi
24 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 a §

Sosiaaliasiamiehen kelpoisuus

*Kelpoinen sosiaaliasiamiehen tehtävään on
sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on tehtävään
soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja
alan tuntemus.*

5.

Laki

ulkomaalaislain 122 §:n muuttamisesta (tarvitsee esittelyluvan SM:ltä)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 122 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 813/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

122 §

122 §

Lapsen säilöön ottaminen

Lapsen säilöön ottaminen

Edellytyksenä lapsen säilöön ottamiselle on, että:

3) sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämälle sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 3 §:n mukaisen sosiaalityöntekijän ammatillisen kelpoisuuden omaavalle viranhaltijalle on varattu tilaisuus tulla kuuluksi.

Edellytyksenä lapsen säilöön ottamiselle on, että:

3) *sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämälle virkasuhteessa olevalle sosiaalityöntekijälle on varattu tilaisuus tulla kuuluksi.*

6.

Laki

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 3 §:n 1 momentin 1 kohta, 27 §:n 3 momentti,
36 §:n 5 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 46 §:n 1 momentti
lisätään 27 §:ään uusi 4 momentti
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) sosiaalipalveluilla kunnallisia sosiaalipalveluja ja niihin sisältyviä tukipalveluja sekä muita toimia, joilla sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö edistää ja ylläpitää yksilön, perheen ja yhteisön toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta;

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) sosiaalipalveluilla kunnallisia sosiaalipalveluja ja niihin sisältyviä tukipalveluja sekä muita toimia, joilla *sosiaalihuollon ammattihenkilöt ja muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö edistävät ja ylläpitävät* yksilön, perheen ja yhteisön toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta;

27 §

27 §

Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta

Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta

Valvoja voi päättää, että tapaamista ei aloiteta tai vaihtoa ei suoriteta, tai keskeyttää tapaamisen, jos se on välttämätöntä lapsen edun vuoksi. Valvojan on annettava toimivaltaiselle lastenvalvojalle kirjallinen selvitys keskeyttämistään tai muusta syystä toteutumatta jääneistä sovituista tapaamisista. Valvojalla on oltava sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista an-

Valvoja voi päättää, että tapaamista ei aloiteta tai vaihtoa ei suoriteta, tai keskeyttää tapaamisen, jos se on välttämätöntä lapsen edun vuoksi. Valvojan on annettava toimivaltaiselle lastenvalvojalle kirjallinen selvitys keskeyttämistään tai muusta syystä toteutumatta jääneistä sovituista tapaamisista.

netun lain (272/2005) 11 §:n mukainen koulutus.

Valvojalla on oltava tehtävään soveltuva sosiaalialan ammatillinen koulutus.

Lastenvalvojan tehtävässä voi toimia sosiaalityöntekijä tai henkilö, jolla on muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Tämän lain lisäksi lastenvalvojan tehtävistä säädetään lapsen elatuksesta annetussa laissa, isyyslaissa (700/1975) sekä lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa (361/1983).

35 §

35 §

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.

Jos sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö, sosiaalikuuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.

36 §

36 §

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaavalla henkilöllä on oltava palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettu kelpoisuus, ellei muualla laissa toisin säädetä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaavalla viranhaltijalla on oltava mainitun lain 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän kelpoisuus.

Palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaa palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen *sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö*, ellei muualla laissa toisin säädetä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä *vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä*.

42 §

Omatyöntekijä

Omatyöntekijällä on oltava asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettu kelpoisuus. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun asiakkaan omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevällä työntekijällä on oltava mainitun lain 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän kelpoisuus.

---

42 §

Omatyöntekijä

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän työntekijän on oltava sosiaalityöntekijä.

46 §

Hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset

Omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevän kunnallisen viranhaltijan, jolla on sosiaalityöntekijän kelpoisuus, on tehtävä päätös niistä sosiaalipalveluista, joilla yhdessä turvataan 12 ja 13 §:n mukaisesti erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan välttämätön huolenpito ja toimeentulo sekä terveys ja kehitys, jos menettely on asiakkaan edun mukainen.

---

46 §

Hoidon tai huolenpidon turvaavat päätökset

Omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevän virkasuhteessa olevan sosiaalityöntekijän on tehtävä päätös niistä palveluista, joilla yhdessä turvataan 12 ja 13 §:n mukaisesti erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan välttämätön huolenpito ja toimeentulo sekä terveys ja kehitys, jos menettely on asiakkaan edun mukainen.

49 b §

Henkilöstö

Sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnassa tulee olla riittävästi sosiaalihuollon ammattihenkilöitä.

Jokaisen kunnan käytettävissä tulee olla asiakastyöhön osallistuvan virkasuhteisen sosiaalityöntekijän palveluja.

7.

Laki

lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta (tarvitsee esittelyluvan OM:ltä)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 17 c §, sellaisena kuin se on laissa 315/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 c §

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatrin ammattia taikka sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 3 tai 14 §:n mukainen sosiaalityöntekijän kelpoisuus tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

Ehdotus

17 c §

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatrin ammattia taikka sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä sosiaalityöntekijän ammattia tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

8.

Laki

ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain (980/2012) 15 §:n 1 momentti ja 17 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Palveluntarpeiden selvittäminen

Palvelutarpeiden selvittäminen

Kunta vastaa siitä, että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa työntekijä, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta sekä tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa (272/2005) tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kelpoisuus. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa

Kunta vastaa siitä, että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palvelutarpeiden selvittämisestä vastaa *iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä* tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä tarkoitettu *ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta*. Palvelutarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa.

17 §

17 §

Vastuutyöntekijä

Vastuutyöntekijä

Vastuutyöntekijällä on oltava iäkkään hen-

Vastuutyöntekijän on oltava iäkkään henki-

kilön palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa (272/2005) tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu kelpoisuus.

---

lön palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen *sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä* tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu *ammattihenkilö*.

9.

Laki

adoptiolain 22 §:n muuttamisesta (tarvitsee esittelyluvan OM:ltä)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan adoptiolain (22/2012) 22 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Adoptioneuvonnan antajat

Ehdotus

22 §

Adoptioneuvonnan antajat

Viranhaltijalla tai työntekijällä, joka huolehtii adoptioneuvonnan antamisesta, on oltava sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän ammatillinen kelpoisuus. Hänen on lisäksi oltava perehtynyt adoptioasioihin.

Adoptioneuvonnan antamisesta huolehtivan viranhaltijan tai työntekijän on oltava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitettu sosiaalityöntekijä. Hänen on lisäksi oltava perehtynyt adoptioasioihin.

10.

Laki

yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 4 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4§

Toimintaedellytykset

Toimintaedellytykset

Henkilöstön lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden lukumäärään nähden. Henkilöstöltä vaadittavista kelpoisuuksista säädetään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa (272/2005).

Henkilöstön mitoittamiseen ja kelpoisuusvaatimukseen sovelletaan perhekodin osalta sosiaalihuoltolain 26 a §:n 2 momenttia ja päivähoiton osalta, mitä lasten päivähoitosta annetun lain (36/1973) 5 §:ssä ja sen nojalla säädetään. Lastensuojelun laitoshuollon henkilöstön vähimmäismäärään sovelletaan lastensuojelulain (417/2007) 59 §:ää ja kelpoisuusvaatimukseen mainitun lain 60 §:ää.

Henkilöstön lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden lukumäärään nähden.

Henkilöstön mitoittuksesta ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään perhekodin osalta perhehoitolain (263/2015) 6, 8 ja 9 §:ssä ja päivähoiton osalta varhaiskasvatuslain (36/1973) 5 §:ssä. Lastensuojelun laitoshuollon henkilöstön vähimmäismäärästä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 59 §:ssä ja kelpoisuusvaatimuksista mainitun lain 60 §:ssä.

11.

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 13 § 1—2 momentti, 13 b § ja 60 §, sellaisena kuin niistä ovat 13 §:n 1—3 momentti ja 13 b § laissa 88/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Lastensuojelutoimenpiteistä päättävä viranhaltija

Lastensuojelutoimenpiteistä päättävä viranhaltija

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 3 §:n mukaisen sosiaalityöntekijän ammatillisen kelpoisuuden omaava viranhaltija käyttää päätöksentekovaltaa asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellistä sijoitusta ja 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen lopettamista.

Kunnan johtosäännön mukaan määräytyvä sosiaalihuollon johtava viranhaltija, jolla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 10 §:n 1 momentin mukainen kelpoisuus, tai johtavan viranhaltijan määräämä muu viranhaltija, jolla on mainitun lain 10 §:n 1 tai 2 momentin taikka 3 §:n mukainen kelpoisuus, tekee päätöksen asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 3 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen jatkamista, 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa, 43 §:n 3 momentissa tarkoitettua huostaanoton tai kiireellisen sijoituksen aikana tehtävää sijaishuoltopaikan muuttamista ja 47 §:ssä tarkoitettua huostassapidon

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä *virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä* käyttää päätöksentekovaltaa asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellistä sijoitusta ja 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen lopettamista.

Kunnan johtosäännön mukaan määräytyvä sosiaalihuollon johtava viranhaltija *tai johtavan viranhaltijan määräämä virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä* tekee päätöksen asioissa, jotka koskevat tämän lain 38 §:n 3 momentissa tarkoitettua kiireellisen sijoituksen jatkamista, 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa, 43 §:n 3 momentissa tarkoitettua huostaanoton tai kiireellisen sijoituksen aikana tehtävää sijaishuoltopaikan muuttamista ja

lopettamista. Johtava viranhaltija tai hänen määräämänsä viranhaltija tekee myös 28 §:ssä tarkoitetun lapsen tutkimusta ja 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa koskevan hakemuksen.

47 §:ssä tarkoitettua huostassapidon lopettamista. Johtava viranhaltija tai hänen määräämänsä viranhaltija tekee myös 28 §:ssä tarkoitetun lapsen tutkimusta ja 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa koskevan hakemuksen.

13 b §

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä

Lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä). Lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän ammatillinen kelpoisuus.

13 b §

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä

Lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä).

60 §

Henkilöstö

Lastensuojelulaitoksessa on oltava lasten ja nuorten tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen nähden riittävä määrä sosiaalihuollon ammatillista ja muuta henkilöstöä.

Laitoksen hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavalla johtajalla tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuksista annetun lain 10 §:n 4 momentin mukainen kelpoisuus.

Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön kelpoisuusvaatimuksissa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne.

60 §

Henkilöstö

Lastensuojelulaitoksessa on oltava lasten ja nuorten tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen nähden riittävä määrä *sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tarkoitettuja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä* sekä muuta henkilöstöä.

Laitoksen hoito- ja kasvatustehtävien johtamisessa on varmistettava riittävä sosiaalihuollon asiantuntemus.

Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön koulutuksessa ja ammatillisessa osaamisessa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne.

12.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 14 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 14 a §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1202/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

14 a §

Toimeentulotukiasian käsittely

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen kun asiakas on tätä pyytänyt.

Ehdotus

14 a §

Toimeentulotukiasian käsittely

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai *sosionomin* kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen kun asiakas on tätä pyytänyt.

13.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (815/2015) 14 e §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 e §

14 e §

Toimeentulotukiasiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun

Toimeentulotukiasiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan taikka perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt kunnalta tai perustoimeentulotukeen liittyvän asian osalta Kansaneläkelaitokselta. Kun kunta tai Kansaneläkelaitos käsittelee toimeentulotukea koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa toimeentulotukiasiakkaalle edellä mainitusta oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa asiakasta tämän oikeuden käyttämisessä.

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai *sosionomin* taikka perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt kunnalta tai perustoimeentulotukeen liittyvän asian osalta Kansaneläkelaitokselta. Kun kunta tai Kansaneläkelaitos käsittelee toimeentulotukea koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa toimeentulotukiasiakkaalle edellä mainitusta oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa asiakasta tämän oikeuden käyttämisessä.

14.

Laki

oppilas- ja opiskelijahuoltolain 7 §:n muuttamisesta (tarvitsee esittelyluvan OKM:ltä)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 7 §:n 2 momentti
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

6 §

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

Kuraattorin kelpoisuusvaatimuksena on vähintään sosiaalihuollon ammatillisista kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 6 §:n mukainen kelpoisuus. Jokaisen oppilaitoksen käytettävissä on oltava sellaisen opiskeluhuollon vastaavan kuraattorin palveluja, jolla on mainitun lain 3 §:n mukainen kelpoisuus sekä psykologin palveluja.

Kuraattorina toimivan henkilön on oltava vähintään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 7 tai 8 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö. Jokaisen oppilaitoksen käytettävissä on oltava sellaisen opiskeluhuollon vastaavan kuraattorin palveluja, joka on sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö sekä psykologin palveluja.

15.

Laki

sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 4 §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

3 §

Asiakastietojen kirjaaminen

Asiakastietojen kirjaaminen

Sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö sekä avustava henkilöstö, joka osallistuu asiakastyöhön, ovat velvollisia kirjaamaan sosiaalihuollon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan kannalta tarpeelliset ja riittävät tiedot määrämuotoisina asiakirjoina ja tallettamaan ne 5 §:n mukaisesti.

Sosiaalihuollon *ammattihenkilöt* sekä *muu asiakastyöhön osallistuva henkilöstö*, ovat velvollisia kirjaamaan sosiaalihuollon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan kannalta tarpeelliset ja riittävät tiedot määrämuotoisina asiakirjoina ja tallettamaan ne 5 §:n mukaisesti.